

АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТІ

УДК 378.147

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-8(346)-2-185-194

Агаркова Наталія Олександрівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової і професійної освіти
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна.
haschipsyt85@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9885-4092>

Васильєва Світлана Олександрівна,
доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна.
sdf234@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-5012-4835>

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗВО

Розвиток вищої освіти характеризується нововведеннями, орієнтацією освітніх програм на компетентнісний підхід. Так, реформа Нової української школи, яка стартувала на Україні у 2017 р., враховує та передбачає запровадження компетентнісного підходу до навчання у загальноосвітніх закладах навчання й передбачає ряд ключових компетентностей. Пріоритетні напрямки розвитку вищої освіти розкрито у нормативно-законодавчих документах (Закон України «Про вищу освіту» (2019), Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку Україна – 2020 від 12 січня 2015 року № 5 / 2015»), в яких містяться данні для впровадження й реалізації компетентнісної моделі освіти, результатом якої є сформованість професійної компетентності випускників закладів вищої освіти. Формування загальних компетенцій сьогодні розглядається як важливий результат навчання у закладах вищої освіти, разом з професійними компетенціями. На відміну від останніх, які зазначені в посадових інструкціях, кваліфікаційних характеристиках, легко визначаються і вимірюються, наявність сформованих «м'яких» навичок («Soft Skills») визначити не так просто, а тому їх оцінка достатньо часто є суб'єктивною. Проте більшість роботодавців, на думку

Н. Длугунович, вважають їх так само важливими, як і професійні знання та вміння. Останні швидко застарівають, а «soft skills» є актуальними завжди.

Проблема формування у здобувачів вищої освіти м'яких навичок є досить новою для вітчизняної науки, чим і пояснюється досить невелика кількість праць, присвячених цій тематиці, особливо педагогічного напрямку. Питання аналізу та змісту soft skills відображені в працях вітчизняних і зарубіжних авторів, таких як О. Абашкіна, Р. Klaus, О. Чуланова, С. Сторожева, John Z. Sonmez та ін. Так, К. Коваль аналізує розвиток «soft skills» у студентів як одну з важливих умов успішного працевлаштування (2015); С. Наход розглядає цінність «soft skills» у професійному становленні майбутніх фахівців соціономічних професій (2018), І. Іванова та ін. аналізують систему soft skills навичок у майбутніх фахівців аграрної сфери (2020), формуванню soft skills фахівців в галузі маркетингу присвячено дослідження Г. Мозгової, В. Євтушенко та А. Мозгової (2020). Однак, не приділено достатньої уваги формуванню та розвитку «м'яких» навичок у студентів педагогічного ЗВО. Саме тому особливу роль формуванню м'яких навичок «soft skills» повинні приділяти під час навчання майбутніх вчителів початкової школи.

Метою наукової статті є обґрунтування необхідності формування м'яких навичок у студентів та викладення практичного досвіду формування soft skills під час викладання навчальних дисциплін педагогічного циклу.

Термін «soft skills» є одним із трендів динамічно мінливого світу. Однак, незважаючи на його популярність, універсального поки не має. У буквальному перекладі з англійської мови soft skills позначають «м'які» навички, або «гнучкі» навички, тобто навички, володіння якими не відноситься до професійної групи. Згідно Оксфордському словнику, «м'які навички» – це особисті якості особистості, які дозволяють ефективно та гармонійно взаємодіяти з іншими людьми. В інших джерелах (Смеєва, Михнюк, 2021) під ними розуміються стандартизовані навички і особисті якості, які підвищують ефективність роботи та взаємодії з іншими людьми. З іншої сторони, м'які навички (soft skills) – це термін, який використовується для опису EQ людини (коефіцієнт емоційного інтелекту) – сукупність особистих рис, соціальних якостей, комунікабельність, мова, особисті звички, дружелюбність й оптимізм, які характеризують відносини з іншими людьми. Найбільш значимі ці навички при підборі персоналу, оскільки вважається, що м'які навички доповнюють тверді навички (hard skills) (Галушак А., Галушак І., 2017, с. 18).

У зарубіжних джерелах представлені різні підходи до класифікації «м'яких» навичок, в основі яких лежить шість основних (опорних) груп: 1) основні (фундаментальні, академічні) навички (грамотність, вміння рахувати); 2) комунікативні навички (спілкування, міжособистісні стосунки, робота в команді, навички обслуговування клієнтів); 3) концептуальні (навички мислення) (збір та обробка інформації,

рішення проблем, планування і організація, вміння вчитися й розвивати навички, творче і системне мислення); 4) особисті навички (відповідальність, винахідливість, гнучкість, здатність керувати своїм часом, почуття власної гідності); 5) навички, пов'язані з діловим світом (інноваційні навички, ініціативність); 6) соціальні та цивільні навички (знання та навички в галузі цивільного права).

Між професійними компетенціями *hard skills* і *soft skills* існує своєрідне співвідношення. Так, результати дослідження, проведеного в Гарвардському університеті, говорять про те, що внесок *hard skills* в професійну успішність співробітника становить всього 15 %, тоді як *soft skills* визначають 85 % (Rakesh Naga Chinta, 2017). Результати іншого дослідження, проведеного Стенфордським дослідним інститутом спільно з фондом Карнегі Мелона серед генеральних директорів компаній зі списку «Fortune 500», показали, що їх довготривалий і стабільний успіх в роботі на 75 % визначається *softskills* й лише на 25 % – *hard skills* [Klaus P., 2007]. Опитування українських роботодавців показало, що сучасним випускникам не вистачає практично професійних навичок (67 %), навичок вирішувати проблемні ситуації (42 %), навичок роботи з клієнтами (29 %), навичок письмового (28 %) і усного (21 %) спілкування, аналітичних навичок (24 %), знання іноземних мов (22 %) та ін. (Ряднова, 2021). Тобто, пріоритет при працевлаштуванні у більшості випадків віддаватиметься тим кандидатам, які здатні не тільки підтвердити свої знання, закріплені у дипломі, але й вміють працювати в команді, правильно організовувати свій час та вміти самостійно приймати стратегічні рішення в екстрених ситуаціях. Усе це свідчить про те, що навчання студентів повинно відбуватися з урахуванням не лише основоположних компетенцій їхнього професіоналізму, але й м'яких.

Проблема володіння «м'якими» навичками особливо актуальна для випускників ЗВО, більшість з яких не зовсім готові до таких вимог. При виході на ринок праці їм доводиться конкурувати з більш досвідченими претендентами на вакантне місце з вже сформованими професійними та соціальними (*soft*) навичками. У зв'язку з цим особливо значимо, як і де майбутні вчителі початкової школи можуть придбати і розвинути *soft skills*. Адже, професія вчителя є публічною, що робить особливо питомими такі вміння, як: презентувати себе та свої ідеї; вибудовувати відносини з різними суб'єктами освіти – учнями, батьками, викладачами, соціальними партнерами; узгоджувати свої дії з іншими учасниками освітнього процесу; вирішувати творчі завдання; проявляти лідерські якості та ін. Це особливо актуально на даний час, коли, за справедливим зауваженням О. Закірової, під впливом кіберкультури мимоволі відбувається певна деформація духовно-моральної складової педагогічної професії (Закірова, 2013, с. 17).

Окрім того, вчитель повинен вміти розвивати *soft skills* у учнів. Тау, у 2015 р окремі міжнародні порівняльні наукові дослідження були присвячені тому, як учні працюють в командах: так звана PISA для

команд за рішенням колаборативних завдань (або ж інтерактивних завдань на спільне рішення) (Поддьяков, 2012).

Аналіз наукових праць показав, що на даний час існують два підходи до формування soft skills. Перший – навчати безпосередньо, вводячи окремі курси в рамках варіативного компонента навчального плану: наприклад, в ряді зарубіжних університетів (Harvard University, Stanford Research Institute та ін.), а також у вітчизняній вищій школі є курс тимблдінга (командоутворення). Другий підхід – використовувати потенціал навчальних дисциплін у поєднанні позанавчальної виховної роботою. Даний підхід частіше поширений в вітчизняних ЗВО. Ми погоджуємось з даним другим підходом, і вважаємо, що найбільш істотний внесок в оволодіння soft skills студентами покликаний вносити навчальний процес, в основі якого лежить освітня програма (ОП), за якою навчаються студенти. Вважаємо, що змістовно фокусуючи діяльність викладача на розвитку soft skills, необхідно змінити формати та технології взаємодії викладача та студентів. Традиційні форми проведення занять вже не цікаві для нового покоління здобувачів освіти. Їх захоплюють гейміфікація, e-learning, m-learning, соціальне навчання. Тож при проектуванні форм взаємодії викладача зі студентами у процесі формування soft skills важливо враховувати сучасні освітні тенденції.

Для формування та розвитку «soft skills» у студентів під час навчального процесу на факультеті початкового навчання ХНПУ імені Г.С.Сковороди застосовуються сучасні форми та методи у викладанні навчальних дисциплін педагогічного циклу, в рамках яких студенти не тільки здобувають професійні компетентності, а й оволодівають низкою додаткових наскрізних умінь, необхідних для майбутньої діяльності. Ці навчальні дисципліни формують у студентів необхідні їм сьогодні уміння: 1) здатність до співробітництва в групі та команді, мобільність, уміння адаптуватись у складних ситуаціях і визначати особисті цілі та виконувати різні ролі й функції в колективі; 2) уміння визначати й реалізовувати мету комунікації залежно від обставин; 3) здатність аналізувати основні закономірності взаємодії, де розкривається зв'язок між міжособистісними і суспільними відносинами; 4) здатність робити висновки з взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот і суспільств; 5) уміння демонструвати комунікативні компетенції; 6) здатність моделювати ситуації; 7) вміння володіти навичками самоаналізу, бути критичним і самокритичним на засадах цінування та поваги до різноманітності й мультикультурності; 8) здатність аналізувати освітні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому; 9) здатність аналізувати та презентувати результати наукових досліджень; 10) здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики; 11) здатність використовувати ефективні медіакомунікації, особливо в умовах дистанційного навчання.

Наприклад, для успішного формування у студентів soft skills під час опанування навчальної дисципліни «Дидактики» використовуються такі форми роботи як: робота в парах, малих та великих групах,

збалансоване поєднання різних видів мовленнєвої діяльності, методів і вправ, які відтворюють реальні життєві ситуації у початковій школі. Так, парна й групова робота сприяють розвитку не тільки низки комунікативних навичок, але й стимулює розвиток емоційного інтелекту, адже, свідомо спостерігаючи за поведінкою й емоціями інших, студенти стають грамотнішими, починають краще розрізняти емоції, правильно їх тлумачити, відповідно на них реагувати й вибудовувати комунікацію відповідно до емоційного стану партнера. Індивідуальні форми роботи на занятті також потребують відповідної уваги, адже сприяють формуванню м'яких навичок, оскільки індивідуальна робота сприяє розвитку таких навичок, як (відповідальності, організованості, креативності та медіаграмотності тощо).

Надважливу роль відіграють сучасні технології навчання. Ці технології навчання охоплюють різноманітні методи та прийоми, що допомагають сформувати у майбутніх фахівців необхідні загальні та фахові компетенції. До таких технологій відносимо: мультимедійні інформаційні технології, моделювальні технології, тренінгові технології та ігрові методи. У період пандемії активно впроваджуються інформаційні технології, що базуються на програмних продуктах самого широкого призначення. Під час вивчення навчальних дисциплін педагогічного циклу успішно застосовуються різні програмні комплекси, які відносно доступні (текстові й графічні редактори, засоби для роботи з таблицями, презентації, mentimeter, kahoot, StudyStack та інші). У період карантинних обмежень вже важко уявити дистанційне навчання без технологій мультимедіа (відео сюжети, відео пед.ситуації тощо), передусім щоб активізувати творче й критичне мислення студентів.

Для опановування складних явищ з тієї чи іншої теми у мультимедійному середовищі, використовуються можливості комп'ютерної анімації та завдання, що спираються на внутрішню модальність конкретного індивіда. Так, під час вивчення теми «Закономірності та принципи навчання» (навч. дисц. «Дидактика») було рекомендовано до самостійного перегляду фільм «Розумник Вілл Хантінг / Good Will Hunting» (Гас Ван Сент, США, 1997). Робота з кінострічкою допоможе студентам відповісти на запитання: Як проявляються у щоденному житті закономірності навчання? Який принцип навчання найважливіший? Чи мають сенс численні правила навчання? Чому? Під час вивчення теми «Зміст освіти» (навч. дисц. «Дидактика») порекомендовано переглянути фільм «Клас / Klass» (Ільмар Рааг, Естонія, 2007). Що ж усе-таки важливіше: навчання чи виховання, знання чи моральність? Чи не забуваємо ми, дбаючи про вдосконалення шкільних підручників і навчальних програм, про формування людей? Ці проблемні питання обговорили після перегляду художнього фільму. Під час вивчення теми «Методи, прийоми і засоби навчання» (навч. дисц. «Дидактика») аналізували переглянутий самостійно студентами фільм «Зірочки на землі / Taare Zameen Par» (Аамір Хан, Індія, 2007).

Методи навчання – тема неймовірно цікава і широка. Але, основна теза, яку майбутні педагоги мають засвоїти після обговорення кінострічки: немає «застарілих» і «неактуальних» методів навчання, є певна ситуація, вчитель і дитина; від цього потрібно «танцювати». Також, щоб сформувати у студентів вміння працювати з сучасними технологіями, студентам пропонуються вибіркові навчальні завдання, які спонукають їх самостійно створювати власні мультимедійні презентації. Подібна самостійна робота допомагає студентам у формуванні необхідних їм навичок: вміння працювати з мультимедійними технологіями, презентувати свою роботу, вміння працювати в команді та розвиває у студентів пізнавальні можливості і прагнення до самовдосконалення. На заняттях з вибіркової навчальної дисципліни «Організація гурткової роботи у початковій школі» використовуються такі методики, що можуть поєднувати разом тренінгові і мультимедійні технології напр., відеотренінг. Так, студентам пропонувалось для перегляду відео-кейси, в яких були фрагменти занять з різних напрямків гуртків. Після перегляду відеоматеріалу учасники приміряли на себе образи керівників кожного з гуртка, висловили свою думку щодо запропонованих напрямів роботи та зробили для себе висновки. Цей тренінг дав студентам можливість відчувати на собі переживання, які відбувалися у відеороликах, а також не залишив нікого байдужим до гурткової роботи у початковій школі. Така методика роботи ефективно доповнює та підкріплює сприймання нової інформації та її аналіз.

Метод аналізу конкретних педагогічних відеоситуацій та їх вирішення полягає у тому, що студентам дається реальна шкільна відео ситуація, яка мала місце у початковій школі під час певного уроку, та мала ті або інші наслідки (позитивні чи негативні). Студенти розподіляються на 2-3 групи в Zoom. Кожна з груп повинна визначити проблему, сформулювати її, з'ясувати, які були умови, які обиралися засоби вирішення проблеми, чи були вони адекватні й чому тощо. У цьому випадку аналізується вже дія, яка відбулася. Під час вирішення ситуації, яка дається студентам, слід не тільки сформулювати проблему, але й, об'єднавшись в групи, розробити варіанти її вирішення. Студенти вчаться доказово й влучно висловлювати свою позицію, переконувати, дослухатися до думки інших, домовлятися, йти на компроміси, поступатися, активно слухати й говорити по черзі, зважаючи на певні обмеження в часі, розподіленому між учасниками. Потім організовується захист рішень кожної з груп та колективне обговорення. Ця технологія відрізняється від традиційного навчання дієвим характером навчання та використанням групи як засобу розвитку індивідуальності. У такій діяльності формуються прийоми спілкування, мислення, розуміння, рефлексії, дії. Постійне перегрупування студентів під час заняття дає змогу кожному з них контактувати з багатьма іншими, будувати відносини і домовлятися з кожним, хто має свою точку зору, стиль поведінки, педагогічний та життєвий досвід. Ця робота розвиває вміння швидкої адаптації до колективної діяльності, ознайомлює з механізмами

створення команди та з принципами виділення лідерів. Упровадження імітаційної технології допомагає формувати у студентів певні ціннісні орієнтації, уміння, що пов'язані з культурою спілкування та культурою мислення.

Під час вивчення тем з «Дидактики» та «Теорія та спецметодика виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку», «Спеціальна педагогіка» та інші на заняттях для формування та розвитку у студентів soft skills використовуються метод дискусій та мозковий штурм. Під час дискусії студенти вчать пропонувати й обговорювати ідеї, припущення, обстоювати різні точки зору, доводити й обґрунтовувати певні позиції, погляди, підходи, вказувати переваги і недоліки застосування різних методів, всебічно аналізувати проблему і приймати певні рішення. Мозковий штурм допомагає викладачу спрямовувати студентів на розв'язання складних проблем, пошук кращої відповіді на запитання та оптимального вирішення ситуації.

Знання, отримані студентами у результаті пізнання педагогічних наук таким чином, допоможуть майбутнім фахівцям розвивати свій духовний потенціал, розширювати кругозір, збагачуватись науково-пізнавальною інформацією, що сприятиме знаходженню нових галузей дослідження, збільшуючи пізнавальні можливості студентів.

У нашому практичному досвіді в процесі формування та розвитку soft skills у позанавчальної діяльності добре зарекомендували себе студентські наукові гуртки за інтересами. Наприклад, відвідуючи студентський науковий гурток «Актуальні проблеми виховання у вищій школі» студенти залучені до різних форм роботи, вебінарів з проблем виховання сучасної студентської молоді, вчать критичному мисленню та працювати у команді, беруть участь у соціальних проєктах і тренінгах.

Всі ці заходи, як нам представляється, створюються в руслі сучасних тенденцій розвитку освіти, державних і суспільних очікувань і запитів до неї, сприяють формуванню та розвитку наскрізних умінь майбутніх учителів початкової школи.

Таким чином, м'які навички soft skills (робота в команді, міжособистісна комунікація, прийняття рішень, лідерські якості та ін.), є важливим компонентом професіоналізму. У зв'язку з цим виникає необхідність в трансформації всього освітнього процесу, включаючи, зокрема, впровадження інноваційних форм і методів навчання, таких як тренінги, залучення студентів до проєктної роботи, що проводяться за заявками різних організацій з урахуванням регіональних особливостей професійної діяльності випускників та потреб роботодавців, а також спільно з роботодавцями періодично удосконалювати освітні програми з урахуванням важливості розвитку «soft skills».

Список використаної літератури

1. Ємеєва О., Михнюк С. Розвиток soft skills студентів закладів фахової передвищої освіти. *Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку* : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-

практичної конференції (м. Київ, 22 квітня 2021 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Житомир : «Полісся», 2021. С. 74. URL : <http://stlnau.in.ua/samoosvita/item/2021/ivet210422.pdf>.

2. Галушчак А. С., Галушчак І. В. Лідерство в умовах сучасного світу: компоненти soft skills та емоційного інтелекту. *Психолого-педагогічні аспекти розвитку лідерського потенціалу сучасної молоді: теорія і практика : матеріали науково-практичної конференції (18 жовтня 2018 р.) / за заг. ред. О. Г. Романовського. Х. : НТУ «ХПІ», 2018. С. 141. URL : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40457/1/Conference_NTU_KhPI_2018_Psykholoho_pedahoh_aspekty.pdf.*

3. Rakesh, Naga Chinta. (December 15, 2017). My overview of Harvard's, Stanford's study for top skills needed to be in demand in the job market (Future of AI Automation). URL : <https://medium.com/@rakeshnchinta/my-overviewof-harvards-stanford-s-study-for-top-skills-needed-to-be-in-demand-in-the-jobmarket-53005203a9e6>.

4. Klaus P. The hard truth about soft skills: workplace lessons smart people wish they'd learned sooner. New York : Harper Collins Publishers, 2007. 190 p.

5. Ряднова В. В., Беззуга Н. М., Безкорвайна І. М. та ін. Формування й розвиток «soft skills» у студентів медичних закладів вищої освіти як важлива складова їх успішної самореалізації. *Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти. С. 223. URL: http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/16067/1/Ryadnova_Formuvannya.pdf.*

6. Закирова А. Ф. Теория и научно-образовательная практика педагогической герменевтики. *Теория инновационной деятельности. Инновационные проекты и программы в образовании. 2013. № 3. С. 15–24.*

7. Поддьяков А. Н. Решение комплексных проблем в PISA-2012 и PISA-2015: взаимодействие со сложной реальностью. *Образовательная политика. 2012. № 6. С. 13.*

References

1. Yemeieva, O., & Mykhniuk, S. (2021). Rozvytok soft skills studentiv zakladiv fakhovoi peredvyshchoi osvity [Development of soft skills of students of institutions of professional higher education]. *Fakhova peredvyshcha osvita: suchasni vyklyky ta perspektyvy rozvytku – Professional advanced education: modern challenges and prospects of development.* (P. 74). Zhytomyr: «Polissia». Retrieved from <http://stlnau.in.ua/samoosvita/item/2021/ivet210422.pdf> [in Ukrainian].

2. Halushchak, A., & Halushchak, I. (2018). Liderstvo v umovakh suchasnoho svitu: komponenty soft skills ta emotsiinoho intelektu [Leadership in the modern world: components of soft skills and emotional intelligence]. *Psykhologho-pedahohichni aspekty rozvytku liderskoho potentsialu suchasnoi molodi: teoriia i praktyka – Psychological and pedagogical aspects of the development of leadership potential of modern youth: theory and practice.* (P. 141). Kh.: NTU «KhPI». Retrieved from http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40457/1/Conference_NTU_KhPI_2018_Psykholoho_pedahoh_aspekty.pdf [in Ukrainian].

3. Rakesh, Naga Chinta. (2017). My overview of Harvard's, Stanford's study for top skills needed to be in demand in the job

market (Future of AI Automation). Retrieved from <https://medium.com/@rakeshnchinta/my-overviewof-harvards-stanford-s-study-for-top-skills-needed-to-be-in-demand-in-the-jobmarket-53005203a9e6> [in English].

4. Klaus, P. (2007). The hard truth about soft skills: workplace lessons smart people wish they'd learned sooner. New York: Harper Collins Publishers [in English].

5. Riadnova, V. V., Bezeha, N. M., & Bezkorovaina, I. M. et al. Formuvannia y rozvytok «soft skills» u studentiv medychnykh zakladiv vyshchoi osvity yak vazhlyva skladova yikh uspishnoi samorealizatsii [Formation and development of "soft skills" in students of medical institutions of higher education as an important component of their successful self-realization]. *Realii, problemy ta perspektyvy vyshchoi medychnoi osvity – Realities, problems and prospects of higher medical education*. (P. 223). Retrieved from http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/16067/1/Ryadnova_Formuvannya.pdf [in Ukrainian].

6. Zakirova, A. F. (2013). Teoriya i nauchno-obrazovatel'naya praktika pedagogicheskoy germenевtiki [Theory and scientific and educational practice of pedagogical hermeneutics]. *Teoriya innovacionnoj deyatel'nosti. Innovacionnye proekty i programmy v obrazovanii – Theory of innovation activity. Innovative projects and programs in education*, 3, 15-24 [in Russian].

7. Podd'yakov, A. N. (2012). Reshenie kompleksnyh problem v PISA-2012 i PISA-2015: vzaimodejstvie so slozhnoy real'nost'yu [Solving complex problems in PISA-2012 and PISA-2015: interaction with complex reality]. *Obrazovatel'naya politika – Education policy*, 6, 13 [in Russian].

Агаркова Н. О., Васильєва С. О. Практичний досвід формування soft skills у студентів педагогічного ЗВО

Сучасна політика в галузі вищої освіти визначає стратегічні напрями професійної освіти, спрямовані на запити суспільства та майбутніх роботодавців, зокрема високої якості підготовки випускників ЗВО, у тому числі майбутніх вчителів. Метою статті є обґрунтування необхідності формування м'яких навичок у студентів та викладення практичного досвіду формування soft skills під час викладання навчальних дисциплін педагогічного циклу.

У статті представлено різні підходи до класифікації «м'яких» навичок (soft skills) у здобувачів освіти. Авторами статті розглядаються шляхи організації діяльності по формуванню м'яких навичок у студентів, зокрема представлено практичний досвід їх формування на навчальних дисциплінах педагогічного циклу, а також під час позааудиторної роботи.

Ключові слова: м'які навички, soft-skills, професійна підготовка, студенти, аудиторна робота, навчальні дисципліни.

Агаркова Н. А., Васильєва С. А. Практический опыт формирования soft skills у студентов педагогического ВУЗа

Современная политика в области высшего образования определяет стратегические направления профессионального

образования, направленные на запросы общества и будущих работодателей, в том числе высокого качества подготовки выпускников ЗВО, в том числе будущих учителей. Целью статьи является обоснование необходимости формирования мягких навыков у студентов и изложения практического опыта по формированию soft skills во время преподавания учебных дисциплин педагогического цикла.

В статье представлены подходы к классификации «мягких» навыков (soft skills) у студентов. Авторами статьи рассматриваются пути организации деятельности по формированию мягких навыков у студентов, в том числе представлен практический опыт по их формированию на учебных дисциплинах педагогического цикла, а также во время внеаудиторной работы.

Ключевые слова: мягкие навыки, soft-skills, профессиональная подготовка, студенты, аудиторная работа, учебные дисциплины.

Agarkova N., Vasylieva S. Practical experience of soft skills formation in students of pedagogical HEIs

Modern policy in the field of higher education determines the strategic directions of vocational education aimed at the needs of society and future employers, including the high quality of training for graduates of HEIs, including future teachers. Most students really think about self-development, but only half build their development trajectory in the process of vocational training. It has been proven that soft skills develop more actively during participation in educational and social activities, since students have the opportunity to constantly develop and improve these skills. The purpose of the article is to substantiate the need for the formation of soft skills in students and the presentation of practical experience in the formation of soft skills during the teaching of academic disciplines in the pedagogical cycle.

The article presents approaches to the classification of students' soft skills. The authors of the article consider the ways of organizing activities for the formation of soft skills in students, including practical experience in their formation in the academic disciplines of the pedagogical cycle, as well as during extracurricular work. As the most practiced technologies for the formation and development of soft skills in classroom and extracurricular activities, one can single out: information and communication technologies, technologies for the development of critical thinking, project technologies, technologies for problem-based learning, case technologies, technologies for creating a subject-developing environment, learning technologies in cooperation, technology research activities and traditional technologies.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2021 р.

Прийнято до друку 26.11.2021 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Караман О. Л.